

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת
רויטל סויד
מירב בן ארי
איתן כבל
יחיאל חיליק בר
יעל גרמן
קארין אלהרר
מיכל רוזין
שרון גל
אורן אסף חזן

פ/20/1363

הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון – פרסום לשון הרע ברשת האינטרנט), התשע"ה–2015

תיקון סעיף 11 .1 בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה–1965¹, בסעיף 11 –

(1) בסעיף קטן (ב), אחרי "ושלא ידע על פרסומה" יבוא "ובמרחב הווירטואלי תהא זו הגנה טובה לעורך אמצעי התקשורת אם הסיר את פרסום לשון הרע מיד לאחר פניית הנפגע או מי מטעמו אליו בבקשה להסירו.";

(2) בסעיף קטן (ג) –

(א) בהגדרה "אמצעי תקשורת", אחרי "לציבור" יבוא "'לרבות אתרי האינטרנט והרשתות החברתיות (בחוק זה – המרחב הווירטואלי)";

(ב) בהגדרה "עורך אמצעי תקשורת", אחרי "עורך בפועל", יבוא "באתרי האינטרנט – לרבות עורך התוכן באתר האינטרנט, בפורטל או בעמוד המסחרי, ברשתות החברתיות – לרבות עורך העמוד או בעל העמוד, אף אם הוא אינו לצורכי מסחר";

(ג) בהגדרה "אחראי לאמצעי התקשורת", אחרי "רדיו וטלוויזיה" יבוא "לרבות שידורי רדיו וטלוויזיה במרחב הווירטואלי".

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 240.

דברי הסבר

חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן – החוק), מגדיר בסעיף 1 לשון הרע מהי. כל פרסום אשר יש בו להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרם לשנאה, לבוז או ללעג מצדם; לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו; לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו; לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו.

לצד האחריות המוטלת על מפרסם לשון הרע, מטיל סעיף 11 לחוק אחריות פלילית ואזרחית על עורך אמצעי התקשורת ועל מי שהחליט בפועל על הפרסום וכן אחריות אזרחית גם על האחראי לאמצעי התקשורת. דא עקא ולאור העובדה שהחוק חוקק טרם עידן האינטרנט, אין הוא מחיל אחריות זו במרחב הווירטואלי והגדרת אמצעי תקשורת חולשת אך ורק על העיתונות הכתובה ועל שידורי הרדיו והטלוויזיה.

המרחב הווירטואלי, הכולל הן את אתרי האינטרנט השונים והן את הרשתות החברתיות, הפך לזירה משמעותית במציאות העכשווית וברי לכל כי מדובר באמצעי תקשורת. נוכח הגדרתו הצרה של החוק, אשר אינו חל על המרחב האינטרנטי, הופך השיח הציבורי במרחב זה לפרוץ לפרסום לשון הרע בלי שאפשר להטיל אחריות על מי שלהם שליטה על הפרסום או על הסרתו. נוכח שינוי העתים נדרשת בדחיפות התאמת החקיקה לרוח הזמן כך שהגדרת "אמצעי תקשורת" תכלול גם פרסום באתרי האינטרנט וברשתות החברתיות.

פניות לערכאות משפטיות זכו לפסיקות סותרות, זאת אף שקיימת פסיקה המרחיבה את הגדרת אמצעי התקשורת ומחילה את המונח גם על פרסום ברשתות האינטרנט. ראוי כי נוכח התמורות שחלו בשוק התקשורת ונוכח העובדה כי רשת האינטרנט הפכה לכלי תקשורת עצמאי ולאמצעי פרסום, תוגדר זו בחקיקה ראשית כאמצעי תקשורת כך שעל עורכי אמצעי התקשורת והאחראים על האמצעי במרחב הווירטואלי תוטל אחריות בהתאם.

בנוסף זירת האינטרנט חשופה לכל ובשונה מהעיתונות הכתובה אשר יכול שתהא כדבר חולף, זירה זו היא נצחית וחיפושים במנועי חיפוש משיבים "חיים" לפרסומי עבר ומאפשרים המשכיותה של הפגיעה. בהיעדר הסדר חקיקתי המגדיר את מרחבי האינטרנט כאמצעי תקשורת ומאפשר החלה של סעיף 11 לחוק העיקרי אף על מרחב זה, נוצרת מציאות בה האינטרנט אשר מהווה בפועל כלי תקשורת עיקרי לפרסום נותר פרוץ ומאפשר פגיעה בזולת בלי שהדבר יגרור אחריות על הגורמים המתאימים בכלי התקשורת.

בשל כך מוצע להגדיר בחקיקה את רשת האינטרנט והרשתות החברתיות ככלי תקשורת. עם זאת כדי לא להחיל אחריות גורפת של פרסום לשון הרע על עורכי תוכן באתרים אינטרנטיים, אתרי חדשות, פורטל ועמודים מסחריים ופרטיים תהא זו הגנה טובה לעורך אמצעי התקשורת ולאחראי על אמצעי התקשורת אם יסיר על אתר לאחר פנייה אליו פרסום העולה כדי לשון הרע.

הסעיפים המוצעים ימנעו בריונות ואלימות מילולית במרחב הווירטואלי בו כל דאליים גבר, יגבירו הפיקוח ויאפשרו הגשת תביעות אזרחיות ותלונות פליליות נגד העוברים על החוק ברשת האינטרנט. מחובתנו להתוות מדיניות ברורה של הגבלת שיח אליים ופוגעני לא רק על מנת למגר פרסום לשון הרע אלא אף כמחויבות להעביר מסר לציבור ולבני הנוער על תרבות השיח.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"א בסיוון התשע"ה – 8.6.15